

4. Brüggemann C. Roma Osвіta v porivnyal'nomu plani. Analiz PROON Svitovoho banku. ЄK Rehional'nyy ohlyad romiv 2011. Robochi dokumenty pro vkluchennya romiv. Prohrama rozvytku Orhanizatsiyi Ob'yednanykh Natsiy 2012 [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/ED/pdf/Roma-EducationComparative-Perspective-UNDP>
5. Pirohová I. K. Edukácii do speľých Rómov z marginalizovaných komunit / I.K. Pirohová, M. Krystoň // Vzdelávateľa do speľýchichandragogické pôsobenie. – Банська Бистриця: Belianum, 2015. – С. 289-302.
6. Marcinčín A. Straty z vylúčenia Rómov, Kľúčom k integácii jerešpektovanieinakosti [Elektronnyi resurs] / A. Marcinčín, L. Marcinčinová. – Братислава: Nadácia o tvorenej spoločnosti, 2009. – 81 с. Rezhim dostupu: <http://www.iz.sk/download-files/sk/osf-straty-z-vyluceniaromov.pdf>.

References

1. Zinevych, N. 2011. Tsyhanoznavchi studiyi akademika O. P. Barannykova [Gypsy Studies of academician O.P. Barannykov]. In: L. Vynar, Yu. Makar, eds., *Ukrainian Historical Science at the Turn of the 21st Century: International Scientific Congress*. Chernivtsi, May 16-18, 2010. Chernivtsi: Ruta.
2. Makara, M. and Maryna, V., 2000. Shche odna znevazhena spil'nota [Another humiliated community]. *Christian family*, July 27, pp. 10-17.
3. Botoş, I. M. 2006. Româniidin Transcarpatia. In: *Simpozion. Comunicăreleceeluideal XV-lea simpozion cercetătorilorromânidin Ungaria*. Giula, 26–27 Noiembrie 2005. Giula.
4. Brüggemann, C. Roma Osvita v porivnyal'nomu plani. Analiz PROON Svitovoho banku. YeK Rehional'nyy ohlyad romiv 2011. Robochi dokumenty pro vkluchennya romiv. Prohrama rozvytku Orhanizatsiyi Ob'yednanykh Natsiy 2012 [Roma Education in a comparative plan. PROON World Bank analysis. The EC Regional Review of the Roma 2011. Working documents on the inclusion of Roma. United Nations Development Program 2012]. [online] Available at: <http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/ED/pdf/Roma-EducationComparative-Perspective-UNDP>
5. Pirohová, I. K. and Krystoň, M. 2015. *Edukácii do speľých Rómov z marginalizovaných komunit. Vzdelávateľa do speľýchichandragogické pôsobenie*. Банська Бистриця: Belianum.
6. Marcinčín, A. and Marcinčinová, L. 2009. *Straty z vylúčenia Rómov, Kľúčom k integácii jerešpektovanieinakosti*. Братислава: Nadácia o tvorenej spoločnosti. [online] Available at: <http://www.iz.sk/download-files/sk/osf-straty-z-vyluceniaromov.pdf>.

Стаття посвячена проблемі створення освітнього середовища для дітей цыганського населення в Словаччині. Проаналізовані статистичні дані, які розкривають різноаспектні проблеми цієї етнічної общини і передбачають особливості освітньої роботи з дітьми-цыганами. Заслужує уваги цікавий досвід впровадження урядом Словаччини окремих заходів, таких як: організація підготовчих класів, підготовка помічників учителів, фінансові поощрення общеосвітніх шкіл за інтеграцію дітей-ромів в освітній процес, а також додаткова мотивація учителів, працюючих з такими учнями.

Ключевые слова: Словаччина, освітній процес, цыганське населення, інтеграція, сегрегація.

The article has been devoted to the problem of creation an educational environment for Roma children in Slovakia. It has been analyzed the statistical data, which reveal the multi-dimensional problems of this ethnic community. The state of this problem has been presented in two cities of the Slovak Republic, where children of Roma nationality study. Attention is drawn to the fact that unsatisfactory living conditions have a negative impact on the ability to use their right to education. It has been found that in the Slovak Republic, Roma children are still disproportionately sent to special schools and classes for children with a mental retardation and learning difficulties or subjected to segregation in secondary schools. This problem is also related to a number of other factors: attending children, taking hygiene habits, forming a culture of behavior and communication, combating harmful habits, insufficient level of theoretical and practical training of future specialists to work with Roma children in higher education institutions, inadequate level of their interethnic tolerance, lack of knowledge about the ethno-specific characteristics of this group of people and the skills of interaction with the families of students. The author has noted that the Slovak Government assumed responsibility and began to promote, protect and implement the right for education of Roma children. The authorities are taking all measures to ensure that their settlements remain segregated and disadvantaged in the past.

Key words: Slovakia, educational process, Roma population, integration, segregation.

УДК 378.013.42

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-222-225

Мартин Оксана Михайлівна,

аспірант,

Мукачівський державний університет, м. Мукачево

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ ЯК ОБ'ЄКТ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

В статті подано огляд наукових досліджень з проблеми розвитку професійної освіти в європейських країнах. Наголошено, що сучасна концепція педагогічної освіти в європейському контексті спрямована на забезпечення початкової фундаментальної педагогічної освіти. Виявлено, що метою сучасної європейської професійної педагогічної освіти є забезпечення багатопрофільної підготовки студентів. Зроблено висновок, що на початку XXI століття досягненням європейської професійної освіти є відповідність потребам сучасного ринку праці.

Ключові слова: вчитель, європейська освіта, професійна освіта, педагогічна освіта, професійна підготовка.

Постановка проблеми. Підготовка вчителя для національної системи освіти на сучасному етапі розвитку суспільства – особливий аспект, оскільки саме вчитель відповідає за формування вільної особистості, яка повинна не тільки володіти

певним запасом знань і професійною компетентністю, а й об'єднувати в собі інтелектуальний потенціал з моральною свідомістю та громадською відповідальністю. У зв'язку з цим у процесі гармонізації європейського освітнього простору підготовка

висококваліфікованих педагогічних кадрів вимагає особливої уваги. Важливим є цей аспект і для України, особливо в контексті освітніх реформ і процесу євроінтеграції.

Реформуючи українську педагогічну освіту, слід брати до уваги прогресивний досвід зарубіжних країн. Сучасна різноманітність підходів та стратегій підготовки вчителів зумовлена історичними, соціальними, культурними та економічними чинниками розвитку кожної країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема професійної педагогічної освіти в європейських країнах вивчалася різноаспектно дослідниками і вітчизняними (Н. Авшенюк, Н. Бідюк, Л. Дяченко, І. Жерноклеєв, Т. Логвиненко, Л. Лебедик, Г. Поберезьська, Л. Пуховська, О. Огієнко, Л. Огнівко, А. Ржевська, А. Роляк, О. Суліма та інші), і зарубіжними (Е. Андерссен, В. Грачева, Е. Йоханссон, Й. Крістенсен, Й. Петерссон, Л. Полуніна, Й. Стуре та інші).

Педагогічна Конституція Європи підкреслює, що «об'єднавчі освітні процеси, що відбуваються в сучасній Європі, спонукають до пошуку спільних засад складної архітектури професійної підготовки педагогів, ...майбутнє кожного народу, країни і співдружність народів значною мірою залежать від якості підготовки майбутніх педагогів. Нині європейські країни пропонують розмаїття моделей здійснення такої підготовки як за змістом, так і за формою [13]. Університети повинні підготувати спеціалістів високого професійного рівня, які були б готові виконувати свої поліфункціональні обов'язки одразу після завершення навчання.

Сучасна концепція педагогічної освіти в європейському контексті спрямована на забезпечення початкової фундаментальної педагогічної освіти, на становлення професійної діяльності молодого вчителя під керівництвом досвідчених учителів школи, що триває від одного до трьох років, на підвищення кваліфікації працюючих учителів, що відбувається на короткочасних і довготривалих курсах в умовах ЗВО, спеціальних закладах підвищення або удосконалення кваліфікації, учительських центрах і школах; на удосконалення самоосвіти вчителів [1].

Вимоги до сучасного вчителя передбачають наявність у нього глибоких знань предмета викладання, володіння передовими педагогічними методами та його здібність до побудови професійної діяльності на рефлексивній основі. Так, спільно прийнята рекомендація на рівні міністрів освіти країн ЄС [14] вказує на необхідність наявності у майбутніх педагогів по завершенню початкової педагогічної освіти, таких важливих умінь: здатність формувати в процесі навчання універсальні (і такі, що переносяться) навчальні компетенції учнів; уміння формувати безпечно та привабливе освітнє середовище; здатність ефективно викладати в гетерогенних класах з учнями з різних соціальних і культурних середовищ у широкому спектрі їхніх здібностей і потреб; здатність будувати свою професійну діяльність у співпраці з колегами, батьками учнів і соціальним оточенням школи; здатність до побудови нового знання та інновацій як наслідок участі в рефлексивній практиці та наукових дослідженнях; здатність до самостійного навчання в процесі власного професійного розвитку.

Мета статті: здійснити бібліографічний огляд проблеми розвитку професійної педагогічної освіти в європейських країнах.

Результати дослідження. За європейськими нормами педагогічна освіта повинна давати майбутньому вчителю достатній рівень кваліфікації, що дозволяє за рахунок великої кількості програм післядипломної освіти забезпечити мобільність між різними секторами та професіями в середині освіти (від викладання в дитячих навчально-виховних закладах до викладання у ЗВО) [15]. При цьому підготовка вчителів в європейських країнах відбувається в різних навчальних закладах (університетах, коледжах, спеціальних інститутах) з різним терміном підготовки. Наприклад, термін підготовки вчителя початкової школи складає від трьох до п'яти років, середня тривалість педагогічної освіти на здобуття середнього рівня становить 4,5 роки, а на вищого рівня – 4,8 років.

Українська дослідниця Т. Логвиненко, розглядаючи професійну підготовку фахівців соціальної сфери у Скандинавських країнах, на основі ретроспективного аналізу визначила періоди становлення і розвитку європейської професійної освіти, зокрема *допрофесійний* – оволодіння елементами певних знань у процесі безпосередньої стихійної освітньої діяльності, початковий – виникнення внаслідок ускладнення добровільної діяльності та потреби у кваліфікованих фахівцях професійної освітньої роботи окремих організованих форм навчання (лекційних курсів, гуртків), які ще не набули постійного функціонування та чіткої визначеності на наукових засадах, стабілізаційний – утвердження професійної підготовки в різних типах навчальних закладів: спеціальних школах, коледжах, університетах та ін., їхнє кількісне зростання, реформаторський – структурне удосконалення системи професійної підготовки, здійснення її на рівні вищої освіти, входження низки типів навчальних закладів (шкіл соціальної роботи, коледжів) до структури університетської вищої освіти, зміцнення законодавчо-нормативної бази, творчий пошук теоретичних і практичних засад професійної підготовки соціальних працівників, інноваційний – модернізація професійної підготовки соціальних працівників/соціальних педагогів відповідно до положень Болонського декларації [4, с. 125 - 126].

Л. Огнівко наголошує, що метою сучасної європейської професійної педагогічної освіти є забезпечення багатопрофільної підготовки студентів. У багатьох країнах майбутнім педагогам не лише дозволяється, а рекомендується і зобов'язується одночасна професійна підготовка із декількох учительських спеціальностей. Так, у більшості європейських країн програми підготовки вчителів середньої школи передбачають спеціалізацію з одного чи двох предметів. Переважно поєднання предметів спеціалізації визначається нормативними документами. Проте в Австрії, Великобританії, Фінляндії вчителі мають право вибрати обидва предмети за своїм бажанням [5].

Підготовка повинна бути орієнтована, з однієї сторони, на конкретну сферу практичної діяльності, з іншої – містити елементи більш широкого професійного профілю [5].

Європейська освітня політика орієнтує на гнучкість кваліфікації, щоб фахівець міг легко перебудуватися відповідно до мінливих вимог і мав можливість постійного професійного зростання. Це можливо за умови фундаментальної наукової підготовки, раціонального поєднання елементів теоретичного навчання і професійної практики. Також у програмах навчання пропонуються різноманітні спеціалізації. Звертаючись до зарубіжного досвіду пошуку нових концепцій підготовки вчителів, ряд авторів [5] виділяє серед них такі: прогресивну, з концентруванням на підготовці вчителя до бачення, аналізу й розв'язання проблем діяльності у швидкозмінюваному оточенні; персоналістичну, з наголосом на формуванні особистості вчителя; загальноосвітню, із засвоєнням різноманітної інформації з багатьох сфер, корисну в роботі з розвиненою сучасною молоддю; всебічну підготовку з наданням учителю кількох компетенцій із досягненням рівноваги між головними компонентами професійної кваліфікації – науковими знаннями, системою цінностей, педагогічним умінням та навичками.

Принципові відмінності існують між так званими однофазною та двофазною моделями базової підготовки вчителів. За першої учитель, успішно завершивши базову підготовку, може одразу посісти педагогічну посаду. За другої – теоретична підготовка майбутніх учителів зосереджується у вищому навчальному закладі (перша фаза), а практична (друга фаза) – переноситься в школу й спеціальні регіональні центри. На другій фазі практична робота в школі поєднується з навчанням на спеціальних курсах, де засвоюються методики викладання спеціальних дисциплін і питання психолого-педагогічної підготовки. Статус повноправного вчителя надається лише після успішного завершення другої фази навчання, написання диплома та складання державного іспиту.

Дослідниця данської системи освіти А. Роляк зазначає, що систему професійної підготовки вчителя розглядають у двох аспектах: структурно-інституціалізованому та процесуально-освітньому, при цьому підкреслюючи динамічність концепції «дуальності» системи підготовки вчителя в Данії, яка передбачає можливість здобувати базову професійну підготовку двома шляхами: в університетах (академічна освіта) та у педагогічних коледжах (загальнопрофесійна освіта); спрямованість на зближення академічної і загальнопрофесійної педагогічної освіти; взаємопов'язаність концепцій (особистісно орієнтованої; дослідницько орієнтованої; практико-орієнтованої), яким відводиться роль тих гармонізаційних механізмів, що логічно поєднують академічну і загальнопрофесійну підструктури у цілісну систему педагогічної освіти [9].

Л. Лебедик, на основі аналізу досвіду реформування системи підготовки викладачів у країнах Європи, технології підготовки викладачів вищої школи, запропонувала проектну технологію формування готовності до майбутньої викладацької діяльності, суть якої полягає у визначенні технології проектування і реалізації педагогічної підготовки викладачів вищої школи, яка забезпечить ріст їхньої педагогічної компетентності. Дослідниця визначила, що: знання і вміння є складовою педагогічної компетентності студента і передбачає не лише відображення предметів об'єктивної дійсності, а й дієве ставлення до них і особистісний смисл засвоєного; формальне засвоєння знань не забезпечить майбутньому фахівцю можливості практичного їх застосування; накопичення інформації без зв'язку з життям позбавляє навчання смислу. Зважаючи на це, орієнтуємося на професійну і особистісно затребувану майбутніми викладачами діяльність. Л. Лебедик виділяє шість етапів проектної технології:

мотиваційний (лекційний, теоретичний, інструкційний), інтенсифікації (практичний, створення бачення себе як викладача), персоналізації (варіативної практики, релетиторства, «коучінгу»), відбору (активної практики, контролю і корекції), проектування (творчих експериментів), самоактуалізації (самопізнання, саморозвитку) [3].

Дослідники, вивчаючи систему освіти Швеції підкреслюють, що вона є лідером у сфері освітніх інновацій, а ключовим фактором розвитку є тісне співробітництво державного, приватного, освітнього та промислового секторів, створення спільних проектів між університетами та підприємствами, що дозволяє створювати хороші перспективи для працевлаштування студентів. Реформи у системі вищої освіти стосуються організації навчального процесу та принципів організації професійної підготовки студентів, роблячи акцент на практичних навичках і вмінні застосувати набуті знання на практиці [2; 4; 5; 7; 11].

Висновки та перспективи подальших досліджень. В умовах глобалізації національні освітні системи різних держав зближуються і посилюється їх вплив одна на одну. Універсалізація надає нові можливості для освіти, що в свою чергу дає змогу спостерігати й запозичувати те, що можна застосувати у вітчизняній системі освіти. На початку XXI століття досягненням європейської професійної освіти є відповідність потребам сучасного ринку праці, державне забезпечення, доступність, масовість, науковість, мобільність освітнього процесу, подолання соціальної нерівності на основі підвищення рівня освіченості, сформованість теоретичних основ такої освіти, багатоваріантність і варіативність її форм, реалізації європейських і національних освітніх стандартів, спеціальних програм тощо.

Список використаних джерел

1. Грачева В.Г. Основные концепции педагогического образования в странах Западной Европы / В. Г. Грачева [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/osnovnye-kontseptsii-pedagogicheskogo-obrazovaniya-v-stranah-zapadnoy-evropy>
2. Зарубіжний досвід професійної підготовки педагогів : аналітичні матеріали / [Авшенюк Н.М., Дяченко Л.М., Котун К.В., Марусинець М.М., Огієнко О.І., Суліма О.В., Постригач Н.О.]. – Київ : ДКС «Центр», 2017. – 83 с
3. Лебедик Л. Європейський досвід реформування системи підготовки викладачів вищої школи / Леся Лебедик // Педагогічні науки. – 2015. – № 64, с.81-87.
4. Логвиненко Т. О. Теорія і практика підготовки соціальних працівників в університетах Скандинавських країн: Данія, Норвегія, Швеція: дис. на здобуття наук ст. доктора педагогічних наук / Тетяна Олександрівна Логвиненко; Дрогобицький державний педагогічний університет. – Дрогобич, 2016. – 599 с.
5. Огнівко Л. В. Європейський досвід забезпечення якості вищої педагогічної освіти / Л. В. Огнівко // Матеріали регіонального науково-практичного семінару: Шляхи модернізації вищої освіти в контексті євроінтеграції (20–21 травня 2008 р., м. Тернопіль) ; за заг. ред. Г. В. Терещука. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – 235 с.
6. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін. За ред. З.Н. Курлянд. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005. – 399 с.
7. Полунина Л.Н. Подготовка учителей в европейских странах: национальные приоритеты и интеграция в контексте Болонского процесса : дис. ... канд. пед. наук / Л.Н. Полунина. – Тульский гос. пед. университет им. Л. Н. Толстого. – Тула, 2006. – 202 с.
8. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжність: Монографія / Л.П. Пуховська. – К.: Вища школа, 1997. – С. 27-31.
9. Роляк А. О. Професійна підготовка вчителів у вищих навчальних закладах Данії : дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Роляк Ангеліна Олександрівна; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАНП України. – Київ, 2011. – 290 с.
10. British Council. Learning, 2007 [Electronic recourse]. - Mode of access: <http://www.britishcouncil.org/learning.html>.
11. Christensen J.C. The career lattice: a structure for planning professional development / J.C. Christensen, J.H. McDonnell // Teacher professional development: a multiple perspective approach / Ed.: L. Kremer-Haydon [et al.]. Amsterdam; Berwyn, 2005. - P. 295–315
12. Formation des enseignants à l'aune des exemples étrangers [Electronic recourse]. http://www.la-croix.com/Actualite/France/La-formation-des-enseignants-a-l-aune-des-exemples-etrange-NP_-2013-03-18-922221
13. Pedagogical Constitution of Europe [Electronic recourse]. <http://www.arpue.org/index.php/uk/chasopysyevropeiski-pedahohichni-studii/pedahohichna-konstytutsiia-yevropy>
14. The European Higher Education Area: Joint Declaration of the European Ministers of Education, convened in Bologna on the 19th of June 1999 [Electronic recourse]. <http://www.bologna-berlin2003.de>
15. Welsh Government adviser Professor John Furlong says teacher training provision must be strengthened [Electronic recourse]. <http://www.walesonline.co.uk/news/wales-news/teacher-training-wales--falling-8796767>

References

1. Hracheva, V.H. Osnovnye kontseptsyy pedahohicheskoho obrazovaniya v stranakh Zapadnoy Evropy [The main concepts of teacher education in the countries of Western Europe]. [online] Available at: <http://cyberleninka.ru/article/n/osnovnye-kontseptsii-pedagogicheskogo-obrazovaniya-v-stranah-zapadnoy-evropy>.

2. Avshenyuk, N.M., Dyachenko, L.M., Kotun, K.V., Marusynets', M.M., Ohiyenko, O.I., Sulyma, O.V., Postryhach, N.O. 2017. Zarubizhnyy dosvid profesynoyi pidhotovky pedahohiv [Foreign experience of professional training of teachers]. Kyiv: DKS "Center".
3. Lebedyk, L., 2015. Yevropeys'kyy dosvid reformuvannya systemy pidhotovky vykladachiv vyshchoyi shkoly [European experience in reforming the teacher training system of the high school]. Pedagogical sciences, 64, pp. 81-87.
4. Lohvynenko, T. O., 2016. Teoriya i praktyka pidhotovky sotsial'nykh pratsivnykiv v universytetakh Skandinavsk'kykh krayin: Daniya, Norvehiya, Shvetsiya [Theory and practice of social worker training at the universities of the Scandinavian countries: Denmark, Norway, Sweden]. Doctor of Pedagogical Sciences. Drohobych.
5. Ohnivko, L. V., 2008. Yevropeys'kyy dosvid zabezpechennya yakosti vyshchoyi pedahohichnoyi osvity [European Experience in quality assurance in Higher Teacher Education]. In: H.V. Tereshchuk, ed., Ways of modernization of Higher Education in the context of European integration: Regional scientific and practical seminar. Ternopil, Ukraine, May 20-21, 2008. Ternopil: Ed. TNPU named. V. Hnatiuk.
6. Kurylyand, Z.N., Khmelyuk, R.I., Semenova A.V., Kurylyand Z.N. ed., 2005. Pedahohika vyshchoyi shkoly [Pedagogy of high school]. 2nd ed. Kyiv: Knowledge.
7. Polunyna, L.N., 2006. Podhotovka uchyteliv v evropeys'kykh stranakh: natsional'nye pryorytety y yntehratsyya v kontekste Bolonskoho protsesa [Teacher training in European countries: national priorities and integration in the context of the Bologna process]. Candidate of Pedagogical Sciences. Tula.
8. Pukhovs'ka, L.P., 1997. Profesiyna pidhotovka vchyteliv u Zakhidniy Yevropi: spil'nist' i rozbizhnist' [Teachers' professional training in Western Europe: community and disagreement]. Kiev: Higher school.
9. Rolyak, A. O., 2011. Profesiyna pidhotovka vchyteliv u vyshchykh navchal'nykh zakladakh Daniyi [Teachers' professional training in Danish Higher Education Institutions]. Candidate of pedagogical sciences. Kiev.
10. British Council. Learning, 2007. [online] Available at: <http://www.britishcouncil.org/learning.html>.
11. Christensen, J.C., McDonnell, J.H., 2005. The career lattice: a structure for planning professional development. In: L. Kremer-Haydon, ed. Teacher professional development: a multiple perspective approach. Amsterdam; Berwyn. pp. 295-315.
12. Formation des enseignants à l'aune des exemples étrangers. [online] Available at: http://www.la-croix.com/Actualite/France/La-formation-des-enseignants-a-l-aune-des-exemples-etranagers-_NP_-2013-03-18-922221.
13. Pedagogical Constitution of Europe. [online] Available at: <http://www.arpue.org/index.php/uk/chasopysyevropeiski-pedahohichni-studii/pedahohichna-konstytutsiia-yevropy>.
14. The European Higher Education Area: Joint Declaration of the European Ministers of Education, convened in bologna on the 19th of June 1999. [online] Available at: <http://www.bologna-berlin2003.de>
15. Welsh Government adviser Professor John Furlong says teacher training provision must be strengthened. [online] Available at: <http://www.walesonline.co.uk/news/wales-news/teacher-training-wales--falling-8796767>.

В статті представлено огляд наукових досліджень по проблемі розвитку професійного освіти в європейських країнах. Зазначено, що сучасна концепція педагогічного освіти в європейському контексті направлена на забезпечення початкової педагогічної освіти, виявлено, що метою сучасної європейської професійного педагогічного освіти є забезпечення багатопрофільної підготовки студентів. Зроблено висновок, що в початку ХХІ століття досягненням європейської професійного освіти є відповідність потребам сучасного ринку праці.

Ключові слова: *учитель, європейське освітання, професійне освітання, педагогічне освітання професійна підготовка.*

The article gives an overview of scientific research on the issue of professional education development in European countries. It is emphasized that the modern concept of pedagogical education in the European context is aimed at providing initial basic pedagogical education, formation of the professional activity of a young teacher under the guidance of experienced teachers of the school, which lasts from one to three years, improving the skills of working teachers. It is revealed that the purpose of modern European professional pedagogical education is providing multidisciplinary training of students. In many countries, future teachers are not only allowed, but are encouraged and committed to train from several teachers' specialties at the same time. European professional pedagogical education is characterized by researchers as flexible in qualifications so that the specialist can easily be rebuilt in line with changing requirements and has the opportunity of professional growth. The peculiarity of European education is the close cooperation of the state, private, educational and industrial sectors, the creation of joint projects between universities and enterprises, which allows creating good prospects for employment of students of pedagogical specialties. It is concluded that at the beginning of the XXI century the achievement of European vocational education is consistent with the needs of the modern labor market, state security, accessibility, mass media, science, mobility of the educational process, overcoming of social inequality on the basis of raising the level of education, the formation of the theoretical foundations of such education, multivariate and variability of its forms, the implementation of European and national educational standards, special programs, etc.

Key words: *teacher, European education, professional education, pedagogical education, professional training*

УДК 378.011.3-051:78:780.616.432(439.22)
DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-225-229

Тетерюк-Кінч Юлія Сергіївна,
аспірант,

Мукачівський державний університет, м. Мукачеве

ФАХОВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ГРИ НА ФОРТЕПІАНО У СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

У статті розглянуто особливості фахової підготовки майбутніх викладачів гри на фортепіано у вищих навчальних закладах Словачької Республіки. Доведено, що музична культура будь-якої країни ґрунтується на здобутках попередніх поколінь музикантів, з-поміж яких, здебільшого, виділяються знакові творчі особистості, чий досягнення більшою чи меншою мірою вплинули на розвиток культури в ширшому масштабі, а творчість отримала визнання, про що, зокрема, свідчить і музична культура Словачької Республіки, розвиток якої демонструє інтенсивну динаміку впродовж двох останніх століть.

Ключові слова: *фахова підготовка, вища школа, освітній простір, викладач гри на фортепіано, інтеграція.*